

การศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุด
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Comparative Analysis between Book Purchases and Usage, Faculty of
Nursing Library, Mahidol University

สุรางค์ ศิริโรตม์สกุล^{1*}, ยูพิน ยังสวัสดิ์¹, นิภาพร อินทรกำแหง¹,
ดารินทิพย์ ปัญญาพิรกิจกุล¹, นิภาพร เดชะ¹ และ ตะวัน ละม้ายแข¹
Surang Sirorojsakul^{1*}, Yupin Yungsawat¹, Niphapat Intrakamhaeng¹,
Darintip Panyapirakitkul¹, Nipaporn Dacha¹ and Tawan Lamaykhae¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลจำนวนหนังสือที่จัดซื้อระหว่างเดือนตุลาคม 2553 - กันยายน 2556 และความถี่ในการใช้หนังสือ กับอัตราการใช้หนังสือต่อเล่มของห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลการจัดซื้อหนังสือจากสมุดลงทะเบียนหนังสือ รวมทั้งศึกษาความถี่ในการใช้หนังสือ โดยสำรวจข้อมูลสถิติการยืมจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC Millennium และสำรวจสถิติการยืมในบัตรกำหนดสงในเล่มหนังสือบนชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดซื้อและความถี่ในการใช้หนังสือ วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละ และอัตราการใช้หนังสือต่อเล่ม

ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 - กันยายน 2556 ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศจำนวน 1,032 เล่ม หรือคิดเป็นร้อยละ 56.46 หนังสือภาษาไทยมีอัตราการใช้ต่อเล่มใกล้เคียงกับหนังสือภาษาต่างประเทศ คือ หนังสือภาษาไทยมีอัตราการใช้ 8.42 ครั้งต่อเล่ม และหนังสือภาษาต่างประเทศมีอัตราการใช้ 7.78 ครั้งต่อเล่ม ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวนมากที่สุด แต่หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุดคือหนังสือในสาขาวิชาการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะโรคต่าง ๆ การวิจัยนี้พบว่า หนังสือที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มสูง ส่วนใหญ่ไม่ใช่หนังสือที่มีการจัดซื้อจำนวนมาก เช่น หนังสือภาษาไทยหมวด WY150 เทคนิคการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะโรค มีอัตราการใช้จำนวนสูงสุด 33 ครั้งต่อเล่ม แต่มีจำนวนการจัดซื้อเพียง 19 เล่ม งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ผู้รับบริการเพิ่มการใช้หนังสือภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อพบว่าหนังสือตำราในหัวข้อที่สนใจมีการตีพิมพ์เป็นภาษาไทยจำนวนน้อย ก็ควรจะใช้ตำราต่างประเทศซึ่งมีเนื้อหาความรู้ที่ผู้ใช้บริการต้องการเช่นเดียวกัน และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า คุ่มทุนในการจัดซื้อหนังสือของห้องสมุด

คำสำคัญ: การจัดซื้อหนังสือ/ ความถี่ในการใช้หนังสือ/ อัตราการใช้หนังสือต่อเล่ม

Abstract

The objective of this research was to compare book purchases and the frequency of book usage for texts that were checked out at the Faculty of Nursing Library, Mahidol University. Data were collected mainly from the registration book, data record form, the record from automated library system INNOPAC Millennium and the date due card of each book. Percentage and the borrowing rate of each book were used to analyze the data.

The result showed that during the fiscal year 2010-2012, the library bought much more Thai books than English books. More specifically, there were 1,032 more Thai copies (56.46 percent). The borrowing rate of each Thai book was similar to the borrowing rate of each English book, with a rate of 8.42 and 7.78 times per item, respectively. The subject for which the library bought the largest quantities of books was medical sciences. But the subject that had the highest borrowing rate per each book was nursing in special fields of medicine. Most of the books that had the high borrowing rate were not in the category of books for

¹ ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ The Faculty of Nursing Library, Mahidol University

* Corresponding author: surang.sir@mahidol.ac.th โทรศัพท์ 02-4197466-80 ต่อ 1401

which the library bought the large quantities. For example, the book in section WY 150 nursing in special fields of medicine had the highest borrowing rate at 33 times per item, but the library bought only 19 copies.

The results suggest that the library staff should motivate the library users to use English books, especially in the subjects of books that were published in English language more than those in Thai Language, to get updated knowledge as needed, and for the cost effectiveness of library book purchase.

Keywords: Book purchase / Frequency of books usage / Borrowing rate of each book

1. บทนำ

ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีนโยบายในการจัดหาทรัพยากรสิ่งพิมพ์โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความทันสมัยและตรงตามความต้องการของการเรียนการสอน และการวิจัยในคณะฯ มีกระบวนการในการจัดหาหนังสือของห้องสมุด คือการสำรวจรายการหนังสือที่ต้องการสั่งซื้อจากคณาจารย์ทุกภาควิชาในคณะพยาบาลศาสตร์ จากประธานสาขาวิชาต่าง ๆ สำหรับหลักสูตรบัณฑิตศึกษา และรับการเสนอแนะหนังสือเป็นครั้งคราวตามความต้องการของวิชาต่าง ๆ ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการห้องสมุด ทำหน้าที่พิจารณาอนุมัติการซื้อหนังสือเป็นกรณีไปตามความจำเป็น

ในปัจจุบันห้องสมุดได้จัดซื้อหนังสือตำรา รวมทั้งวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นจำนวนมากเพื่อรองรับความต้องการของผู้รับบริการ เนื่องจากใน พ.ศ. 2558 ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน นักศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะในด้านการใช้และการอ่านภาษาอังกฤษ [1] ห้องสมุดจึงได้เตรียมจัดซื้อหนังสือตำราภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ซึ่งหนังสือภาษาอังกฤษในสาขาวิชาทางการพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นหนังสือที่มีราคาค่อนข้างสูงและเนื้อหามีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา [2] ห้องสมุดได้ใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดซื้อหนังสือ พบว่า ในปีงบประมาณ 2554 ห้องสมุดใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2553 ถึงร้อยละ 39.16

แต่อย่างไรก็ตามมีการศึกษาวิจัยของ สุกานดา อาปีติน [3] และ เกษร จันทร [4] พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดนิยมใช้หนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในปัจจุบัน ทำให้พฤติกรรมในการใช้สิ่งพิมพ์ของผู้ใช้ห้องสมุดเปลี่ยนไปใช้สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ในระบบออนไลน์มากกว่าการใช้หนังสือตำราในห้องสมุด [5] จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปริมาณการจัดซื้อหนังสือในระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กันยายน 2556 และ ความถี่ในการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างเดือน ตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556 รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างจำนวนหนังสือที่จัดซื้อโดยวิธีการจัดซื้อและปริมาณการใช้หนังสือของห้องสมุดจำแนกตามหมวดหมู่และภาษาในช่วงเวลาดังกล่าว ตลอดจน

อัตราการใช้หนังสือต่อเล่ม ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมการใช้หนังสือของผู้รับบริการและเพื่อเป็นแนวทางในการจัดซื้อหนังสือให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดต่อไป

2. วัตถุประสงค์และวิธีการ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือหนังสือที่จัดซื้อระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กันยายน 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เพื่อศึกษาปริมาณ หมวดหมู่ และภาษาของหนังสือที่จัดซื้อเข้ามาในห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ตามวิธีการจัดซื้อ

ในระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กันยายน 2556 และแบบบันทึกความถี่ในการใช้หนังสือที่จัดซื้อในช่วงเวลาดังกล่าว เครื่องมือได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน และปรับแก้เครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการจัดซื้อหนังสือจากสมุดลงทะเบียนหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งศึกษาความถี่ในการใช้หนังสือที่จัดซื้อเข้ามาในห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ โดยสำรวจข้อมูลจากสถิติการยืมในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC Millennium รวมทั้งสำรวจสถิติการยืมในบัตรกำหนดส่งในเล่มหนังสือแต่ละเล่ม ซึ่งเรียงอยู่บนชั้นหนังสือจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา เนื่องจากกรณีผู้รับบริการยืมหนังสือไปถ่ายเอกสาร หรือผู้รับบริการที่เป็นบุคคลภายนอกมายืมหนังสือ จะไม่มีข้อมูลบันทึกการยืมปรากฏในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ แต่จะมีข้อมูลการยืมปรากฏอยู่ในบัตรกำหนดส่งในเล่มหนังสือและบันทึกข้อมูลความถี่ในการใช้หนังสือลงในแบบบันทึกข้อมูลที่จัดทำขึ้น

หลังจากประมวลผลข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการหาค่าร้อยละ และอัตราการใช้หนังสือต่อเล่ม

การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมโครงการ

การศึกษาครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะพยาบาล-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หมายเลขอ้างอิง IRB-NS2013/36.2506

3. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – กันยายน 2556 ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือเป็นจำนวน 2,624 เล่ม และพบว่า ระหว่างเดือน ตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556 มีข้อมูลความถี่ในการใช้หนังสือจำนวน 21,589 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 8.23 ครั้งต่อเล่ม ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือภาษาไทยมากกว่าหนังสือภาษาต่างประเทศจำนวน 1,032 เล่ม หรือคิดเป็นร้อยละ 56.46 การวิจัยนี้พบว่า หนังสือภาษาไทยมีอัตราการใช้ต่อเล่มใกล้เคียงกับหนังสือภาษาต่างประเทศ คือ หนังสือภาษาไทยมีความถี่ในการใช้จำนวน 15,399 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 8.42 ครั้งต่อเล่ม หนังสือภาษาต่างประเทศมีความถี่ในการใช้ 6,190 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 7.78 ครั้งต่อเล่ม

ผลการวิจัยนี้แตกต่างกับการศึกษาของมณฑลณี คำโพธิ์ [6] ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้หนังสือและการจัดซื้อหนังสือของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่พบว่า หนังสือภาษาต่างประเทศมีอัตราการใช้ต่อเล่มน้อยกว่าหนังสือภาษาไทยอย่างชัดเจน สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า อัตราการใช้หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษของผู้รับบริการห้องสมุดมีความใกล้เคียงกันนั้น อธิบายได้ว่า ในช่วงที่ผ่านมา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้

ตารางที่ 1 อัตราการใช้หนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษต่อเล่มระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556

รายการ	จำนวน	ความถี่	อัตราการใช้
หนังสือภาษาไทย	1,828	15,399	8.42
หนังสือภาษาอังกฤษ	796	6,190	7.78
รวม	2,624	21,589	8.23

ตารางที่ 2 อัตราการใช้หนังสือภาษาไทยระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556 จำแนกตามสาขาวิชา

รายการ	จำนวน	ความถี่	อัตราการใช้
สังคมศาสตร์	231	1,569	6.79
วิทยาศาสตร์การแพทย์	835	5,639	6.82
การพยาบาลทั่วไป	181	1,882	10.40
การพยาบาลเฉพาะวิชา	581	6,252	10.76
รวม	1,828	15,342	8.39

ตารางที่ 3 อัตราการใช้หนังสือภาษาอังกฤษระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556 จำแนกตามสาขาวิชา

รายการ	จำนวน	ความถี่	อัตราการใช้
สังคมศาสตร์	24	67	2.79
วิทยาศาสตร์การแพทย์	276	1,500	5.43
การพยาบาลทั่วไป	259	2,141	8.27
การพยาบาลเฉพาะวิชา	237	2,482	10.47
รวม	796	6,190	7.78

ความสำคัญกับการจัดการเรียน การสอน โดยเน้นให้นักศึกษามีการค้นคว้าเอกสารมากขึ้น บางรายวิชามีการสอนเป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งมีการรับนักศึกษาชาวต่างประเทศเข้าศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ ของคณะพยาบาลศาสตร์มากขึ้น อาทิ หลักสูตรเฉพาะทางหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตและหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ผลการวิจัยนี้พบว่า ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือภาษาไทยสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์มากที่สุดจำนวน 835 เล่ม มีความถี่ในการใช้จำนวน 5,639 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 6.82 ครั้งต่อเล่ม ในขณะที่หนังสือสาขาวิชาการพยาบาลเฉพาะวิชา มีความถี่ในการใช้จำนวนสูงสุด คือ 6,252 ครั้ง และมีอัตราการใช้สูงสุดคือ 10.76 ครั้งต่อเล่ม รายละเอียดดัง ตารางที่ 2

สำหรับหนังสือภาษาอังกฤษ ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือในสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์จำนวนมากที่สุดเช่นกัน คือ 276 เล่ม และมีความถี่ในการใช้จำนวน 1,500 ครั้ง ในขณะที่หนังสือภาษาอังกฤษสาขาวิชาการพยาบาลเฉพาะวิชา มีความถี่ในการใช้จำนวนสูงสุดเช่นเดียวกับหนังสือภาษาไทย คือ 2,482 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 10.47 ครั้งต่อเล่ม รายละเอียดดัง ตารางที่ 3

ผลการศึกษานี้อธิบายได้ว่า เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียน การสอนการพยาบาลเฉพาะทางในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรบัณฑิตศึกษาที่มีการสอนสาขาการพยาบาลต่าง ๆ จำนวน 6 สาขาวิชา จึงมีความถี่ในการใช้หนังสือจำนวนมาก นอกจากนี้ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์จำนวนมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการที่เสนอแนะให้ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือตำราในกลุ่มนี้ รวมทั้งได้พิจารณาเห็นว่าสาขาวิชานี้มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการจัดพิมพ์หนังสือฉบับปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา ตามความทันสมัยของวงการแพทย์อย่างต่อเนื่อง [7] นักศึกษาและอาจารย์พยาบาลจำเป็นต้องใช้ประกอบการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการหรือหอผู้ป่วย เมื่อพิจารณาอันดับความถี่ในการใช้หนังสือพบว่า หนังสือภาษาไทยหมวดที่มีความถี่ในการใช้จำนวนมากที่สุดคือ หมวด WY 157 การพยาบาลสูติศาสตร์ จำนวน 1,200 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 10.43 ครั้งต่อเล่ม รายละเอียด ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 อันดับความถี่ในการใช้หนังสือภาษาไทย ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556

อันดับที่	รายการ	ความถี่	อัตราการใช้
1	WY157 การพยาบาลสูติศาสตร์	1,200	10.43
2	H สังคมศาสตร์ทั่วไป	1,013	10.66
3	WY 159 การพยาบาลกุมารเวชศาสตร์	866	9.21

ตารางที่ 5 อันดับความถี่ในการใช้หนังสือภาษาอังกฤษ ระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – ธันวาคม 2556

อันดับที่	รายการ	ความถี่	อัตราการใช้
1	WY 86-86.9 ปรัชญาและทฤษฎีทางการพยาบาล	432	12.00
2	WY 100-100.3 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับวิธีทางการพยาบาล	425	7.20
3	WY 20.5 วิธีวิจัยทางการพยาบาล	355	11.45

ตารางที่ 6 การจัดอันดับอัตราการใช้หนังสือต่อเล่ม

อันดับที่	รายการ	อัตราการใช้ต่อเล่ม	การใช้ (ครั้ง)	การซื้อ (เล่ม)
1	WY 160.5 การพยาบาลผู้ป่วยระบบประสาท	31.00	62	2
2	WY 150 เทคนิคการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะโรค	25.61	845	33
3	WY 108 การพยาบาลสาธารณสุข	24.50	49	2

สาเหตุที่ห้องสมุดจัดซื้อหนังสือในสาขาวิชาดังกล่าวจำนวนน้อย เป็นเพราะตำราในสาขาวิชานี้มีการจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยจำนวนน้อย หรือเนื่องมาจากหัวข้อการพยาบาลผู้ป่วยระบบประสาท เป็นเพียงบทหนึ่งในตำราการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก ผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สนใจในสาขาการพยาบาลผู้ป่วยระบบ

หนังสือภาษาอังกฤษหมวดที่มีความถี่ในการใช้จำนวนมากที่สุดคือ หมวด WY 86-86.9 ปรัชญาและทฤษฎีทางการพยาบาล จำนวน 432 ครั้ง และมีอัตราการใช้ 12 ครั้งต่อเล่ม สาเหตุที่ผู้รับบริการห้องสมุดใช้หนังสือภาษาอังกฤษหมวดปรัชญาและทฤษฎีทางการพยาบาลจำนวนมาก เนื่องจากหนังสือภาษาไทยในสาขาวิชานี้มีการจัดพิมพ์จำนวนน้อย และวิชานี้ยังเป็นวิชาบังคับของนักศึกษาในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ดังนั้นจึงมีความถี่ในการใช้สูง รายละเอียด ดังตารางที่ 5

เมื่อจัดอันดับความถี่ของอัตราการใช้หนังสือต่อเล่มในภาพรวม พบว่า หนังสือที่มีอัตราการใช้ต่อเล่มสูง ไม่ได้เป็นหนังสือที่มีการจัดซื้อจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มณฑะณี คำโพธิ์ [6] เช่น หนังสือหมวด WY 160.5 การพยาบาลผู้ป่วยระบบประสาท มีอัตราการใช้สูงสุด 31 ครั้งต่อเล่ม แต่มีจำนวนการจัดซื้อเพียง 2 เล่ม รองลงมาหนังสือหมวด WY 150 เทคนิคการพยาบาลผู้ป่วยเฉพาะโรค มีอัตราการใช้ 25.61 ครั้งต่อเล่ม แต่มีการจัดซื้อถึง 33 เล่ม รายละเอียด ดังตารางที่ 6

ประสาทใช้ตำราในหมวดนี้ศึกษาเพิ่มเติมจำนวนมาก นอกจากนี้หนังสือตำราการพยาบาลผู้ป่วยระบบประสาทที่เป็นภาษาอังกฤษ อาจมีความยากลำบากในการทำความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยดังกล่าว

การวิจัยพบว่า หนังสือภาษาไทยหมวดที่มีการใช้น้อยที่สุด คือ WF ระบบการหายใจ จำนวน 2 ครั้ง มีอัตราการใช้ 0.25 ครั้งต่อเล่ม หนังสือภาษาอังกฤษหมวดที่มีการใช้น้อยที่สุด ได้แก่ หมวด WY158 การพยาบาลผู้ป่วยตา หู คอ จมูก และ หมวด WY170 การพยาบาลนิติเวชศาสตร์ จำนวน 1 ครั้งเท่ากัน มีอัตราการใช้ 0.50 ครั้งต่อเล่ม และ 1 ครั้งต่อเล่มตามลำดับ หนังสือหมวดที่มีการซื้อ แต่ไม่มีการใช้ ได้แก่ หมวด J รัฐศาสตร์ หมวด WD โรคเกิดจากภูมิแพ้ หมวด WY11 ประวัติการพยาบาล หมวด WY13 พจนานุกรมและสารานุกรมทางการพยาบาล หมวด WY155 การพยาบาลผู้ป่วยระบบเอ็นโดครายน์ และหมวด WY161 การพยาบาลในท้องผ่าตัด

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านการจัดซื้อและการให้บริการของห้องสมุด ดังนี้ ห้องสมุดควรศึกษาเปรียบเทียบสถิติการจัดซื้อและการใช้หนังสือของผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบถึงหมวดของหนังสือที่มีอัตราการใช้สูง และจัดซื้อหนังสือหมวดดังกล่าวให้มีปริมาณมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยประสานงานกับอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาหรือหมวดดังกล่าว รวมทั้งทบทวนวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในปัจจุบัน เพื่อพิจารณาคัดเลือกหนังสือให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้ผู้รับบริการเพิ่มการใช้หนังสือภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อพบว่า หนังสือตำราในหัวข้อที่ผู้รับบริการสนใจ เช่น การพยาบาลระบบประสาท ได้รับการตีพิมพ์เป็นภาษาไทยมีจำนวนน้อย บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรส่งเสริมหรือให้คำแนะนำแก่ผู้รับบริการในการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือตำราภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาตรงตามที่ต้องการ เพื่อให้การจัดซื้อของห้องสมุดเกิดความคุ้มค่า คุ่มทุน และห้องสมุดควรจัดกิจกรรมแนะนำหนังสือใหม่ที่ที่น่าสนใจทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เช่น การทำบทคัดย่อและแนะนำหัวข้อในหน้าสารบัญของหนังสือหมวดต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนในแต่ละภาคการศึกษา และนำข้อมูลดังกล่าวเผยแพร่บนเว็บไซต์หรือบอร์ดนิทรรศการของห้องสมุด การจัดรายการเสวนาหรือสนทนาเพื่อแนะนำหนังสือบางเล่มที่น่าสนใจ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการอ่านหนังสือที่มีในห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้มีข้อจำกัด คือ เป็นการศึกษาการใช้หนังสือเฉพาะที่มีการยืมผ่านระบบห้องสมุดอัตโนมัติ INNOPAC Millennium ของมหาวิทยาลัยมหิดลเท่านั้น ไม่ได้รวมจำนวนการใช้หนังสือภายในห้องสมุด และการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดจัดซื้อและมีให้บริการบนเว็บไซต์ ทำให้ขาดข้อมูลการใช้หนังสือที่แท้จริงในส่วนนี้ จึงขอเสนอให้ศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้

หนังสือของห้องสมุดให้ครบถ้วนทุกรูปแบบสำหรับการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หนังสือในโอกาสต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากกองทุน C.M.B. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ คุณกัญจนพร ทับทิมเทศ หัวหน้างาน Module ระบบงาน Circulation ของห้องสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการทำ Review File ข้อมูลการจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รวมทั้งขอขอบพระคุณรศ.ดร.ยาใจ สิทธิมงคล รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ผศ. ดร. นพพร ว่องสิริมาศ ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายทรัพยากรบุคคล อาจารย์มณี ทาเจริญศักดิ์ และอาจารย์ศุภกรรัตน์ อิงชาติเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำคลินิกวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขโครงการวิจัยให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. เอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรม

1. รัชณี ศุภจินทรรัตน์ วิไลวรรณ ทองเจริญ วิมลรัตน์ ภู่วราวุฒิปานิช และ อัครเดช เกตุฉ่ำ. นโยบายของการเปิดตลาดการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับบริการสุขภาพและสถานการณ์ปัญหาต่อกำลังคนพยาบาล. กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2555.
2. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาศิลปศาสตร์. การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2554.
3. สุกานดา อาบิดิน. รายงานวิจัย การจัดหาและการใช้หนังสือของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ พ.ศ. 2545-2547. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ; 2548.
4. เกษร จันทร. การจัดหาและการใช้หนังสือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีงบประมาณ 2544-2545. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2549.
5. ชลมาน หยาหลี. พฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล

- ปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; 2556.
6. มัณฑะณี คำโพธิ์. ความสัมพันธ์ของการใช้หนังสือและการจัดซื้อของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ 2550-2554. เชียงใหม่: สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2555.
7. สมเกียรติ วัฒนศิริชัยกุล และ ดลฤดี สองทิศ. ตำรวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2556.